

LEMIN KUNTA
Arviointikertomus
2021

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunta.....	3
1.1. Tarkastuslautakunnan toiminta vuonna 2021	4
1.2. Tilintarkastusyhteisö	4
2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi ...	4
3. Kunnanjohtajan vaihtuminen.....	5
4. Kunnanjohtajan haastattelu.....	5
5. Talouden arviointia.....	7
5.1. Tilinpäätöksen lukujen arviointia.....	7
5.2. Kriisikuntakriteerit	8
5.3. Tasapainotusohjelman arviointia	9
5.4. Talousasiantuntijan haastattelu	11
6. Lautakunnat	12
6.1. Sivistystoimi.....	12
6.1.1. Hyvinvointikoordinaattorin haastattelu	12
6.1.2. Rehtorin haastattelu.....	13
6.1.3. Varhaiskasvatusjohtajan haastattelu.....	14
6.2. Tekninen toimi	15
6.2.1. Teknisen johtajan haastattelu 14.3.2022	15
7. Muita huomioita.....	16
8. Yhteenveto ja tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle	17

1. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnassa on Lemmin kunnanvaltuuston 1.6.2017-31.7.2021 toimikauden ajan toiminut seuraavat henkilöt:

Jäsen	Varajäsen
Juha Koivisto, puheenjohtaja	Heli Kärmeniemi
Jarmo Tölski, varapuheenjohtaja	Jari Räsänen
Sari Papinniemi	Veijo Värtö
Jaana Karhula	Eila Olkkonen
Marja Värtö	Jukka-Pekka Laitinen

Tarkastuslautakunnan päätökset on tehty ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Puheenjohtaja on toiminut myös pöytäkirjanpitäjänä/sihteerinä.

Elokuun 1. päivä aloittanut Lemmin uusi kunnanvaltuusto on valinnut tarkastuslautakuntaan kahden vuoden toimikaudeksi 1.8.2021-31.5.2023 seuraavat henkilöt:

Jäsen	Varajäsen
Matti Tapanainen, puheenjohtaja	Samu Savolainen
Seppo Talka, varapuheenjohtaja	Veli-Matti Rajantie
Taru Rikula	Heli Kärmeniemi
Paula Tuomi	Jari Joenperä
Eila Olkkonen	Marja Värtö

Tarkastuslautakunnan päätökset on tehty ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Tarkastuslautakunnan pöytäkirjanpitäjänä/sihteerinä toimii hallintosihteerä.

1.1. Tarkastuslautakunnan toiminta vuonna 2021

Tarkastuslautakunnan arvioinnin työohjelma arviointivuodelle 2021

Kokousaika	Arvioitavat asiat	Kuultavat
7.9.2021	Tarkastuslautakunnan järjestäytymiskokous Tilintarkastajan väliraportti	Mika Mikkonen
21.9.2021	Tarkastuslautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2022	
16.11.2021	Sidonnaisuusilmoitukset Arviointisuunnitelma Tarkastuslautakunnan työohjelma Tilintarkastajan väliraportti	Mika Mikkonen
7.2.2022	Tilintarkastajan valinta vuosille 2022–2025	
21.2.2022	Sivistystoimen haastattelu	Kati Ahonen Mia Kivinen Anne Rousku
14.3.2022	Teknisen johtajan haastattelu	Tommy Vesterlund
26.4.2022	Tilintarkastajan loppuraportti	Mika Mikkonen
10.5.2022	Arviointikertomuksen valmistelu	
18.5.2022	Kunnanjohtajan haastattelu	Kati Rekola
23.5.2022	Arviointikertomuksen hyväksyminen	

1.2. Tilintarkastusyhteisö

Lemin kunnan hallinnon ja talouden tarkastajana on toiminut Mikkelin tilintarkastus Oy, vastuullisena tilintarkastajana Mika Mikkonen, JHT, HT.

2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Vuotta 2020 koskeva arviointikertomus on tarkastuslautakunnan esityksen mukaisesti merkitty tiedoksi kunnanvaltuustossa 31.5.2021. Kunnanhallitus on pyytänyt valtuuston edellyttämät selvitykset arviointikertomuksen johdosta ja saattanut ne valtuuston käsiteltäväksi 27.9.2021. Selvitykset on merkitty tiedoksi valtuustossa. Tarkastuslautakunnalla ei ole huomauttamista saatuihin selvityksiin.

3. Kunnanjohtajan vaihtuminen

Kunnanjohtaja Johanna Mäkelä irtisanoutui Lemmin kunnanjohtajan virasta kesällä 2021 siten, että viimeinen virassaolopäivä oli 31.8.2021. Mäkelä siirtyi vuosilomalle elokuun alkupuolella.

Tekninen johtaja Tommy Vesterlund toimi oman virkansa ohella ensin vs. kunnanjohtajana kunnanjohtaja Johanna Mäkelän vuosiloman ajan 31.8.2021 asti ja sen jälkeen vt. kunnanjohtaja 1.9. – 30.11.2021.

Uuden kunnanjohtajan rekrytointi alkoi heinäkuussa. Hakuajan päättymiseen mennessä saapui yksitoista hakemusta.

Lemin uutena kunnanjohtajana aloitti 1.12.2021 Kati Rekola.

4. Kunnanjohtajan haastattelu

Tarkastuslautakunta haastatteli kunnanjohtaja Kati Rekolaa toukokuussa 2022.

Kunnan talouden tasapainottaminen on aloitettu vuonna 2019. Nyt talouden tasapainottamisohjelmaa päivitetään ja valtiovaraniministeriöltä haetaan pidennystä alijäämän kattamiskaudelle. Alijäämää on kattamatta 1,6 miljoonaa euroa.

Hyvinvointialueet tuovat kunnalle suunnitelmallisuutta talouden hallintaan ja ennakointi ja suunnitelmallisuus lisääntyy. Hyvinvointialueen vuoksi kunnan rahoituspohja muuttuu. Vaikutusta on sekä kunnallisverotukseen että valtionosuuksiin.

Kunnassa laaditaan uutta kuntastrategiaa. Kuntastrategiaa varten on laadittu kuntalaiskyselyjä ja valtuutetuille on järjestetty strategiaseminaari. On tärkeää löytää yhteinen näkemys tulevaisuuden kunnasta.

Aiemmin aloitettu talouden tasapainottamisohjelma on aiheuttanut sen, että kunnan henkilöstömäärää ja rakennetta on tarkasteltu ja arvioitu vallitsevaa taloustilannetta vastaavaksi. Henkilöstö on sitoutunutta ja osaavaa, mutta melko suuren työkuorman alla. Kunnan taloussuunnitelmien toteutumiseen lisähaastetta tuo Ukrainan sota. Sota on aiheuttanut inflaation, jonka vuoksi hinnat ovat nousseet. Myös korkojen nousu aiheuttaa kustannuspaineita. Hankerahoitusten kautta palvelut on saatu taloustilanteesta huolimatta pysymään erinomaisella tasolla. Hankerahaa saatiin vuonna 2021 valtiolta 326 300 euroa.

Lemin erityinen vahvuus on monipuolinen ja laaja järjestötoiminta. Järjestöjen monipuolinen toiminta tuo osaltaan elinvoimaa kuntaan. Yhteistyö on hyvää toimijoiden kanssa.

Kunta sai viime vuonna testamenttivaroja 64 300 euroa. Saadut varat on osoitettu työllisyyden hoitoon. Työllisyyspalvelut siirtyvät kuntien järjestämistä vuodelle 2024 aikana. Työllisyyspalvelut tullaan järjestämään maakunnallisessa yhteistyössä ja muutoksessa on tilaisuus tarkastella palvelurakenteita. Lemin kunnassa on maakunnan alhaisin työttömyysaste.

Väestönmäärän kehitys on pysynyt pitkällä aikavälillä tasaisena negatiivisista ennusteista huolimatta. Syntyvyys ei ole ollut suurta, mutta kuntaan on saatu lapsiperheitä muuttoliikkeen kautta. Kunnan varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut ovat laadukkaita ja terveissä tiloissa. Nämä ovat tulevaisuudessakin kunnan vetovoimatekijöitä. Tonttikauppaan ja sitä kautta muuttoliikkeeseen voi kuitenkin tällä hetkellä vaikuttaa rakentamisen nousseet kustannukset.

Kunnan aktiivinen viestintä ja tiedottaminen sosiaalisessa mediassa tavoittaa oman kohderyhmänsä. Ikääntyvän väestönosan tavoittamiseen viestinnän kautta tulee kiinnittää jatkossa erityistä huomiota.

Hallinnossa on siirrytty sähköiseen asianhallintajärjestelmään.

Joukkoliikenteen säilyminen Lemillä on tärkeää. Linjaliikenteestä ollaan luopumassa, koska sen käyttö on hyvin vähäistä ja kustannukset siten korkeita. Hyvinvointiaseman säilyminen omassa kunnassa on ensiarvoisen tärkeää.

litiän yrityspuistoon ei ole saatu uusia yrityksiä. Alue joutuu kilpailemaan muiden kuntien kanssa yrittäjistä.

5. Talouden arviointia

Tarkastuslautakunnan tehtävä kuntalain mukaan on arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Taseessa on ollut kattamatonta alijäämää vuodesta 2017 alkaen. Vuonna 2020 suunta muuttui tasapainotustoimenpiteiden vuoksi positiivisempaan suuntaan. Positiivinen kehitys jatkui myös vuonna 2021. Kunta on kuitenkin edelleen taloudellisessa kriisitilanteessa.

Taseen kumulatiivinen alijäämä:

2017	436 000 €
2018	2 206 000 €
2019	2 880 000 €
2020	2 194 000 €
2021	1 566 000 €

5.1. Tilinpäätöksen lukujen arviointia

Tilinpäätös toteutui talousarvion mukaisesti, sillä toimintatuotot ylittyivät, vaikka myyntivoitot ja muut tuotot alittuivat 150 000 € yleishallinnossa. Toimintamenot toteutuvat budjetoidusti, vaikka menojen ylityksiä oli seuraavilla tulosalueilla: perusopetuspalvelut 104 000 €, kiinteistö ja tukipalvelut 89 000 € ja vesihuolto 101 000 €. Tulosalue Sosiaali- ja terveystoimen palvelut ylittyi 15 000 €. Tähän vaikutti Eksoten maksuosuuksiin sisältyneen pakollisen varauksen purkamisen 610 000 eurolla.

Tilikauden tulos on 627 000 € (v. 2020 694 000 €). Vuosikate on 1,19 M€ (v. 2020 1,26 M€).

Verotuloja kertyi 12,16 M€, mikä oli muutettuun talousarvioon nähden 182 000 € enemmän ja 1,32 M€ enemmän kuin vuonna 2020. Toisen koronavuoden jälkeen verokertymä oli kohtuullinen. Kunnallisveron tilitykset olivat 10,53 M€. Tuloverokertymä oli 991 000 € suurempi, osuus yhteisöveron tuotosta 228 000 € suurempi ja kiinteistöveron tuotto 99 000 € suurempi edellisvuoteen verrattuna.

Valtionosuuksia kertyi 6,80 M€ ja alittui talousarviosta 79 000 € ja olivat 1,12 M€ edellisvuotta pienemmät. Edellisvuoden valtionosuuksissa on 410 000 € harkinnanvarainen valtionosuuden korotus ja ilman tämän vaikutusta vähennys oli 707 000 €. Harkinnanvaraista valtionosuutta oli saatu kahtena vuonna peräkkäin ja vuonna 2021 sitä ei haettu.

Korkomenot olivat 19 000 € talousarviota suuremmat. Kunta teki vuonna 2016 epäedullisia johdannaissopimuksia. Sopimusten tarkoitus oli suojautua koron nousulta, mutta alhaisien korkojen takia valtuuston päätös on osoittautunut huonommaksi kuin päätettäessä arvioitiin. Koronvaihtosopimusten kulut 55 000 € olivat 6 000 € edellisvuotta suuremmat.

Lainoja lyhennettiin 970 000 €. Uutta lainaa nostettiin 700 000 € ja maksuvalmiutta tilikauden aikana ylläpidettiin 1,5 M€ kuntatodistuksilla. Lainamäärä on 2 151 €/asukas, lainat ja vuokravastuut 3 167 €/asukas-
Konsernin lainat olivat 3 825 €/asukas ja lainat ja vuokravastuut 5 429 €/asukas. Kunnan omavaraisuusaste on alle 50 %, mikä merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta. Laskennallisen lainanhoitokatteen mukaan kunnan tulorahoitus juuri ja juuri riittää lainojen hoitoon.

Investoinnit olivat edelleen maltillisia, nettoinvestoinnit 438 0000 €. Suurimpina investointeina olivat arkiston rakentaminen 129 000 €, Tuomelankankaan peruskunnallistekniikka 210 000 €, joka keskeytettiin urakoitsijan toimesta marraskuussa ja hankerahoituksella toteutettava asukastila ja kuntoportaat 50 000 €. Muutettuun talousarvioon verrattuna investointimyyntit alittuivat 151 000 € ja investointimenot alittuivat 111 000 €.

5.2. Kriisikuntakriteerit

Kuntalain 118 §:ssä määritellään kriteerit erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyksi. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110 §:ssä annetussa määräajassa. Annetun määräajan kuluessa syntynyt uusi alijäämä on myös katettava saman määräajan sisällä. Uusi alijäämä ei siis jatka kattamisaikaa.

Taseen tunnusluvut	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 e	168	-436	-2 206	-2 888	-2 194	-1 566
- muutos, 1 000 e		-604	-1 770	-682	694	628
Kertynyt yli-/alijäämä, e/asukas	55	-142	-726	-972	-741	-537
- muutos, e/asukas		-197	-584	-246	231	204

Kunnalla ei siis saa olla alijäämää vuoden 2022 tilinpäätöksessä. Kunta ei vuoteen 2022 mennessä pysty kattamaan kertynyttä alijäämää. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä kertynyttä alijäämää oli edelleen 1,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 talousarvion mukaan alijäämää ei vähene olennaisesti, sillä kuluvalle vuodelle on talousarviossa arvioitu ylijäämää vain 96 000 euroa. Valtiovarainministeriön arvion mukaan vuonna 2023 kertyisi ylijäämä 717 000 euroa.

Kuntalain 1.12.2020 voimaan tulleen säännöksen (110 a §) mukaan kunnan on mahdollista hakea alijäämän kattamiskauteen pidennystä.

Pidennystä voi hakea, jos kunta tai kuntayhtymä ei pysty koronaepidemiasta aiheutuvien poikkeuksellisten ja tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi kattamaan taseeseensa kertynyttä alijäämää säädettyssä neljässä vuodessa. Lemminkäinen kunta hakee alijäämän kattamiskauteen pidennystä. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnan tilinpäätöksessä 2024 ei saa olla alijäämää.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohti laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa.

Lemillä nämä luvut ovat nyt seuraavat:

- tilinpäätös 2020 -497€
- tilinpäätös 2021 -265€

Lisäksi arviointimenettely voidaan käynnistää, mikäli rahoituksen riittävyyttä ja vakavaraisuutta kuvaavat tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuonna täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot:

KRITEERI	RAJA-ARVO 2020	TP 2020	RAJA-ARVO 2021	TP 2021
1. Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80%	80,00 %	45,90 %	80,00 %	47,50 %
2. Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti	19,96 %	22,00 %	20,02 %	22,00 %
3. Kuntakonsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä asukasta kohden ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrän vähintään 50%:lla	3 448,00	5 586,00		5 429,00
4. Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	0,80	1,30	0,80	1,24

5.3. Tasapainotusohjelman arviointia

Kunta valmisteli vuoden 2019 aikana talouden tasapainotusohjelman. Se sisällytettiin vuoden 2020 talousarvioon ja vuosien 2021–2022 taloussuunnitelmaan. Tasapainotusohjelmaa on jatkettu vuosittaisissa talousarvioissa.

Tasapainotusohjelman toimenpiteet alkoivat vaikuttaa toden teolla vuonna 2020. Kunnallisveron korotus, irtisanomiset 2019, omaisuuden myynti ja säästötoimenpiteet käänivät tuloksen 2020 ja nyt toisena vuonna peräkkäin ylijäämäiseksi. Talouden tasapainotukseen sisältyy vuotuiset 200 000 euron omaisuuden ja puunmyynnit. Kiinteistö- ja tonttikauppojen osalta toteutuminen on jokseenkin epävarmaa. Tämä oli nähtävissä vuonna 2021.

Vuonna 2020 vakituisten palkkakulut (pl. opetus) vähenivät kuuden vakinaisen irtisanotun työsuhteen johdosta 277 000 euroa.

Vuonna 2021 lisättiin henkilöstöä kolmella hallinnossa ja palkkakulut pysyivät edellisvuoden tasolla (1,9 M€). Vuonna 2022 vakinaisten palkkakulujen arvioidaan ylittävän kaksi miljoonaa euroa.

Määräaikaisten palkkakulut ovat kasvaneet osittain koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi. Covid-19 hankeavustuksia saatiin vuodelle 2021 yhteensä 121 000 euroa.

Kunta on aktiivisesti hakenut hankerahoja, joiden avulla on voitu kehittää sekä lakisääteisiä palveluita että edistää kuntalaisten hyvinvointia. Erityisesti sivistystoimissa on hyödynnetty hankerahoituksia, sillä vuonna 2021 näitä saatiin yhteensä 320 000 €.

Lakisääteiset palvelut on pystytty tuottamaan lakien edellyttämällä tavalla.

Kunnanhallitus toteaa 28.3.2022 § 44, että

- kunnan talous ei ole kuntalain 110 §:ssä tarkoitetulla tavalla tasapainossa. Kertynyt alijäämä on 1 566 400 euroa, noin 540 euroa asuakasta kohti.
- kertynyttä alijäämää ei pystytä kattamaan vuoden 2022 loppuun mennessä
- kunnanvaltuustolle valmistellaan tasapainotusohjelma sisällytettäväksi vuoden 2023 talousarvioon ja 2024–2025 taloussuunnitelmaan.
- kunnanhallitus päättää, että kunta hakee kuntalain 110 a §:n mukaista lisääaikaa talouden tasapainottamiseksi vuoden 2024 loppuun mennessä

Talouden tasapainottaminen 2024 loppuun mennessä edellyttää keskimäärin 700 000 € ylijäämäisiä tilinpäätöksiä 2023 ja 2024. Tavoitteen saavuttaminen on täysin mahdollista, mutta se edellyttää erittäin tarkkaa taloudenpitoa, hyvää yhteistyötä ja -henkeä johtavien virkamiesten, henkilöstön ja luottamushenkilöiden välillä.

5.4. Talousasiantuntijan haastattelu

Talousasiantuntija Taina Koiviston haastattelu 24.11.2021.

Omalle kunnalle työskentely on mielekästä. Lemin kunnan taloudellinen tilanne on haastava. Lainan määrä ja Eksoten osuudet ovat suuria. Tulevat vuodet ovat valoisampia, kun hyvinvointialueet tulevat voimaan.

Olisi toivottavaa, että kunnassa tehtäisiin runsaasti tonttikauppoja. Haastatteluhetkellä Lemin kunnalla oli kaksi tonttia Black Friday:lla myynnissä. Metsäkaupat osaltaan tuovat tuloja kuntaan.

Tuloverot ovat hankalasti ennakoitavissa. Yhteisöverotulot ovat nousseet.

Lemillä on kallis vesi ja toisaalta sen käyttö on vähäistä. Vesihuollon kirjanpito taseen osalta ei anna oikeaa kuvaa. Muutenkin aiheuttamisperiaatteen noudattaminen puhtaan veden ja jäteveden osalta pitää huomioida paremmin. Vesihuollon taseyksikön erillisraportteja ei ole saatu suoraan kirjanpidosta eikä näin ollen ole raportoitu Valtiokonttorille.

Kirjanpidossa on parannettavaa muidenkin raporttien osalta. Vakuuksissa on selvitettävää. Asianhallinnassa on paljon parannettavaa myös kirjanpidon näkökulmasta.

Lemillä on paljon korjausvelkaa.

Talousarvioon 2022 tulee tämän vuoden (2021) toteutumattomia asioita.

Hyvinvointialueen tullessa voimaan v. 2023 kunnalta leikataan veroprosenttia 12,5.

6. Lautakunnat

6.1. Sivistystoimi

6.1.1. Hyvinvointikoordinaattorin haastattelu

Kati Ahonen kertoo tarkastuslautakunnalle vapaa-aikatoimesta. Henkilöstön vaihtuminen on ollut haaste, mutta tilanne on parempi kuin vuosi sitten. Kirjastonhoitaja on irtisanoutunut ja uutta haetaan. Uusien työntekijöiden myötä on tullut myös uusia ajatuksia. Vapaa-aikatoimessa vahvuutena on kehittämisinto, heikkoutena talous. Uhkana nähdään myös hyvinvointialueeseen meno ja kuntien osuus. Työyhteisö on muuttunut. Nykyään tehdään enemmän poikkihallinnollista yhteistyötä ja kunnassa on keskustelevala tyyli. Täsmäkoulutukset kunnassa toimivat.

Kirjasto on tullut mukaan vapaa-aikatoimeen. Viime vuonna Katin työnkuva laajeni ja mukaan tuli enemmän hallinnollista työtä. Kati toimii esihenkilönä seitsemälle työntekijälle. Yhteistyö teknisen puolen kanssa toimii hyvin ja se on päivittäistä. Kuntosali ja kirjasto on saatu pidettyä auki, ja tältä osin on ollut helpompaa kuin edellisenä vuonna. Ulkoliikuntapaikkojen ylläpito oli haasteellista lumen määrän vuoksi. Sivistyslautakunta 27.10.2021 § 54 päätti, että kunnan latujen ja kaukaloiden ylläpitoa ei enää osteta yksityisiltä yrittäjiltä ja henkilöiltä, vaan vapaa-aikatoimeen otettiin työllistettyjä kuntouttavan työtoiminnan ja palkkatuen kautta hoitamaan kunnan latuja ja kaukaloita.

Hankerahoitusta on saatu asukastilaan, kuntoportaisiin ja Särkemän luontopolkuun. Asukastila, kuntoportaat ja Särkemän luontopolun kotilaavu valmistuivat vuoden 2021 aikana, itse polku siirtyy vuodelle 2022. litiään on suunnitteilla lähiliikuntapaikkahanke. Lemin kesätori on tärkeä ja tunnelmaa tiivistetään. Torille on hankittu isoja teltoja varjoksi. Torialueen kehittäminen jatkuu.

Korona vaikutti tapahtumiin ja niistä tiedottamiseen. Kesä 2022 tapahtumista tehdään jaettavia lehtisiä ja hyödynnetään muita mainostamiskanavia.

Uusi nuorisotyöntekijä on valittu marraskuussa 2021 ja hän aloitti työssään vuoden 2022 aikana.

6.1.2. Rehtorin haastattelu

Tarkastuslautakunta kuulee rehtori Anne Rouskua Teamsin välityksellä. Koulutoimessa suurimpana uhkana on johtamisjärjestelmien haavoittuvuus. Rehtorille on yhdistetty kahden koulun tehtävät. Apulaisrehtoreille olisi tarvetta jakamaan enemmän rehtorin työkuormaa. Tärkeää olisi, että rehtori voisi hoitaa työnsä kunnolla. Apulaisrehtoreille ei korvata ylitunteja ja osa tekee yli voimavarojen.

Opetussuunnitelman osalta ei ole tulossa suuria muutoksia. Oppivelvollisuuden pidentäminen ei aiheuta ongelmia Lemillä. Rehtori on seurannut peruskoulunsa päättävien tilannetta. 9-luokkalaiset ovat päässeet mieluisiin jatko-opintoihin. Koulun tietoteknisetlaitteet ovat ajan tasalla. Oppilaiskohtaisia laitteita ei ole vielä mahdollista hankkia.

Henkilöstöllä on ollut vähän poissaoloja ja sijaisia on riittänyt koulussa. Rehtorin mukaan tilanne on vähän parantunut edellisestä vuodesta. Koronaohjeiden takia on jouduttu käyttämään tavallista enemmän sijaisia oman henkilöstön ulkopuolelta, mikä on lisännyt myös kustannuksia.

Lasten ja nuorten osalta on huoli. Henkinen pahoinvointi on pandemian myötä lisääntynyt. Tukea tähän on järjestetty ja Saimaan koulussa on nyt normaalia enemmän oppilaita jaksoilla.

Iltapäivätoiminta toimii molemmilla kouluilla vakinaisella henkilöstöllä. Myös erityisopettaja erityisluokalla on nyt vakinaistettu. Toiveena on vakinainen erityisopettaja Kuukanniemeen. Määräaikaisuuksia ei voida pitkään ketjuttaa.

Kouluilla on uutena rahoituksena mm. kansainvälisyysshanke, johon on myönnetty 100 prosenttinen rahoitus 5 vuodeksi.

6.1.3. Varhaiskasvatusjohtajan haastattelu

Tarkastuslautakunta haastatteli varhaiskasvatusjohtaja Mia Kivistä.

Varhaiskasvatuksessa on koronaepidemian vuoksi ollut jonkin verran henkilöstön poissaoloja. Tämä on näkynyt työvuorosuunnittelun haasteina arjessa. Henkilöstö on tehnyt erittäin hyvää yhteistyötä toimipisteiden välillä ja myös huoltajat ovat huomioineet haasteet ja joustaneet hoitoajoissa. Yhteistyö on ollut kaikin puolin sujuvaa ja haastavistakin tilanteista on selvitty.

Varhaiskasvatuksen piirissä on noin 130 lasta ja henkilöstöä on noin 35. Lapsiryhmät ovat tällä hetkellä täynnä. Ryhmissä on paljon lapsia, jotka tarvitsevat tehostetta tukea. Tämä lisää henkilöstöresurssin tarvetta.

Tulevaisuuden haasteena voi olla pätevien opettajien saatavuus. Tämän vuoksi kunnan positiivinen näkyvyys työnantajana on tärkeää. Riittävä henkilöstöresurssi ja toimivat tilat ovat tärkeitä henkilöstön työssä jaksamisen ja työhyvinvoinnin näkökulmasta. Näillä on myös suuri merkitys varhaiskasvatuksen laatuun.

Perhepäivähoito loppuu toistaiseksi Lemiltä tämän toimikauden aikana ja tulevaisuudessa tulee miettiä pienten (0–3 –vuotiaiden) ryhmän perustamista esim. kirkonkylälle.

Varhaiskasvatuksessa on haettu aktiivisesti hankerahaa ja sitä on saatu hyvin. Hankerahoitusten avulla on lisätty henkilöstöresurssia, osaamista ja pieneltä osin esim. it- laitteistoa.

Varhaiskasvatuksen hallinto on hyvin pitkälle yhden henkilön varassa ja näin kovin haavoittuvainen. Osaamisen jakaminen ja varajohtajajärjestely on työn alla varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatustilanne muuttuu muun muassa kolmiportaisen tuen osalta 1.8.2022. Lemmin kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan tuki on jo kirjattu eli päivitystyö ei ole meillä kovin suuri. Päivityksessä huomioidaan myös kevään 2022 asiakaskyselyn tulokset.

Viestintään on panostettu ja varhaiskasvatuksessa pidetään viikoittaiset Teams -palaverit. Näin hajallaan kunnassa sijaitsevat yksiköt ja henkilöstö pääsevät yhteisen keskustelun äärelle säännöllisesti.

Tulevaisuuden tavoitteena laadukas perheiden tarpeita palveleva varhaiskasvatus, jossa sekä henkilöstö, että lapset voivat hyvin.

Henkilöstö on koulutusmyönteistä, osaavaa ja sitoutunutta.

6.2. Tekninen toimi

6.2.1. Teknisen johtajan haastattelu 14.3.2022

Teknisen toimen johtaja Tommy Vesterlund on toiminut vt. kunnanjohtajana Johanna Mäkelän siirryttyä uusiin tehtäviin syyskuusta 2021 alkaen. Kesä oli todella kiireistä aikaa vuosilomien sijaisuuksien vuoksi.

Tuomelankangas 3:n kunnallistekniikan rakentaminen keskeytyi, koska urakoitsijana toiminut Bridgeway Infra Oy irtisanoi urakkasopimuksen 3.11.2021. Urakka on jouduttu suunnittelemaan ja kilpailuttamaan uudelleen.

Lemin koulukiinteistöt ja päiväkodit ovat suhteellisen hyvässä kunnossa.

Koulukeskuksen huopakateosa alkaa olla teknisen käyttöikänsä päässä. Huopakatetta on jouduttu pahimmilta kohdilta paikkaamaan, mutta ala-asteen puoleinen osa oli niin huonossa kunnossa, että se kunnostettiin kokonaan. Vuodelle 2022 on varattu investointirahaa pieniin peruskorjauksiin, mutta suuremmat korjaukset keskittyvät vuosille 2023–2024.

Kuukanniemen koululla tehty ilkivalta/töhriminen on saatu vähentymään.

Nuorisotila Lämpäriin tehtiin pieni pintaremontti.

Tyhjillään tai lähes tyhjillään olevien tilojen ylläpidosta aiheutuu kustannuksia kunnalle. Edellä mainittuja tiloja on mm. Palola, Tapiola ja Toukkalantie 4 liikehuoneisto. Palolan kiinteistön ylläpito maksaa kunnalle 25 000–30 000 euroa vuodessa.

Lemin kunnan ateriat valmistetaan Lemin koulukeskuksen valmistuskeittiössä. Ateriat kuljetetaan ostopalveluna kolmelle päiväkodille ja Kuukanniemen koululle.

Ns. soteateriat on hoitanut Saimaan Tukipalvelut. Selvitystyö Saimaan Tukipalvelut Oy:n kanssa on toistaiseksi keskeytetty.

Ruoka- ja siivouspalvelujen järjestämisessä on ollut ongelmia, jotka ovat johtuneet sairauspoissaoloista. Työntekijät eri palvelupisteissä ovat joutuneet joustamaan sekä siivousta on jouduttu karsimaan, mutta haastavistakin tilanteista on selvitty hyvin.

Liikenneturvallisuuspalavereja on käyty ELY:n kanssa koskien taajamien turvallisuutta.

Vesi- ja viemärlaitoksen Vuolteen ja Tallisenlammen vedenottamot ovat vanhat ja kaipaavat pikaista peruskorjausta mm. sähkökeskusten osalta. Vuolteen vedenottamon raudan ja mangaanin suodatuslaitteisto on alimitoitettu, mutta siihen on tulossa korjaus jo tämän vuoden aikana. Viemäriverkoston vuotovesiongelman korjaamista jatketaan edelleen.

Lemin Lämpö Oy:n tulevaisuuden haasteena on kirkonkylän hakelaitos, koska se alkaa olemaan teknisen käyttöikänsä päässä. Tähän asiaan on pohdittu yhdessä toimitusjohtajan ja hallituksen kanssa eri vaihtoehtoja.

Vanamokodilla ja kunnan vuokrataloilla on tehty pieni korjauksia sekä kahteen rivitaloon on tehty linjasaneeraus.

7. Muita huomioita

Lemin kunta on lapsiystävällinen ja turvallinen paikka asua. Tämä osaltaan lisää kunnan hyvää vetovoimaa.

Kunnan henkilöstö on sitoutunutta. Vuonna 2019 aloitetun talouden tasapainottamisohjelman ansiosta kunnalle kertynyttä alijäämää on saatu vuosittain pienemmäksi.

Lemiläisten työttömyysaste on ollut jo pidemmän aikaa Etelä-Karjalan alhaisin.

Tiedottamiseen toivotaan parannusta etenkin ikääntyvien kohderyhmälle.

Hulevesiongelman odotetaan pikaista korjausta.

Asianhallinnan odotetaan paranevan vuonna 2022 käyttöön otetun sähköisen asianhallintajärjestelmän myötä.

8. Yhteenveto ja tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan johtoa ja koko henkilökuntaa sekä tarkastuslautakunnassa vierailleita asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä.

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että vuoden 2021 tilinpäätös hyväksytään ja kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1. – 31.12.2021.

Lemillä 23.5.2022

Lemin kunnan tarkastuslautakunta

Matti Tapanainen
Puheenjohtaja

Seppo Talka
Varapuheenjohtaja

Taru Rikula
Jäsen

Paula Tuomi
Jäsen

Eila Olkkonen
Jäsen